

Силабус курсу:

РОЗРОБКА ДОКТОРСЬКОГО ПРОЄКТУ

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Ступінь вищої освіти:	доктор філософії
Спеціальність:	081 «Право»
Рік підготовки:	1
Семестр викладання:	осінній
Кількість кредитів ЄКТС:	3,0
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	екзамен

Автор курсу та лектор:

д.ю.н., проф., Шаповалова Ольга Вікторівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

завідувач кафедри господарського права

посада

hozpravo2@i.ua

електронна адреса

+38-098-105-08-48

телефон

месенджер

за розкладом

консультації

Викладач лабораторних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач практичних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

* – 1) дані підрозділи вносяться до си́лабусу в разі, якщо практичні та (або) лабораторні заняття проводить інший викладач, котрий не є автором курсу та лектором; 2) припустимо змінювати назву підрозділу на «Викладач лабораторних та практичних занять:», якщо лабораторні та практичні заняття проводить один викладач, котрий не є автором курсу та лектором.

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу: Наведені в курсі матеріали спрямовані на забезпечення професійної підготовки здобувачів третього освітньо-наукового рівня – доктор філософії. Метою вивчення дисципліни є стимулювання самостійної та продуктивної дослідницької діяльності, підтримка фахової активності й прагнення до нових знань, відкритості до комунікації та взаємодії в рамках міжнародної академічної спільноти. Цей рівень освіти спрямований на підготовку висококваліфікованих науковців і викладачів шляхом поєднання цілеспрямованого структурованого навчання і здійснення глибоких наукових досліджень, що забезпечує високий рівень фахових знань і формування дослідницької культури, відповідної світовим та європейським академічним стандартам. Курс є корисним аспірантам, які обрали спеціалізацію в галузі «08 Право».

Результати навчання: Знати: тенденції зміни вимог до роботи над докторським проектом та його захистом в Україні та інших країнах світу під впливом процесу глобалізації; основні нормативно-правові акти, які регулюють дисертаційну діяльність в Україні; сутність проблем та напрями вдосконалення правової регламентації дисертаційної діяльності; прийоми та способи здійснення наукового пошуку; сучасні методологічні концепції, основи методології наукового пізнання та методів наукових досліджень; характеристики основних методів наукового пізнання (індукція, дедукція, абдукція) та методологічних моделей (гіпотетико-дедуктивна та емпірична індуктивна); основні критерії оцінки наукового знання і вимоги до організації дослідницької діяльності; особливості роботи над докторським проектом; вимоги до публікацій за результатами дисертаційного дослідження; процедуру захисту докторського проекту.

Вміти: самостійно аналізувати наукову літературу з тематики курсу; володіти методологією підготовки докторського проекту, застосовувати на практиці, узагальнювати і аналізувати нормативно-правовий матеріал, що регулює різні аспекти проектної діяльності в Європейському просторі вищої освіти задля здобуття ступеню PhD; приймати виважені рішення у відповідності до законодавства про науку та науково-технічну діяльність; вільно користуватися правовою та науковою термінологією.

Передумови до початку вивчення: Базові знання з методології проведення та оформлення результатів наукових досліджень та наукові знання сучасної галузі теорії та практики права.

Мета курсу (набуті компетентності)

Внаслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

1. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків, вміння працювати у команді та виявляти лідерські здібності.
2. Здатність до вільної ділової комунікації іноземною мовою для спілкування у науковій, викладацькій, професійній та соціально-культурній сферах, володіння фаховою термінологією іноземною мовою.
3. Розуміння філософсько-світоглядних засад, напрямків і закономірностей розвитку вітчизняної юридичної освіти та науки в умовах глобалізації і інтернаціоналізації.
4. Готовність до самостійної науково-педагогічної діяльності, здатність реалізовувати різні складові процесу навчання, здатність формувати особистість з високими моральними якостями.
5. Здатність критичного аналізу сучасної наукової літератури для обґрунтування та вибору напрямків наукових досліджень, ознайомлення з передовим світовим досвідом роботи у правовому секторі та використання цієї інформації в освітній та науковій діяльності.
6. Здатність ефективно планувати та раціонально організовувати професійну діяльність, використовувати організаторські навички для планування роботи колективу, здатність об'єктивно оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт та усвідомлювати відповідальність науковця та викладача перед суспільством.
7. Здатність усвідомлювати соціальну значущість професії викладача та науковця, застосовувати принципи академічної доброчесності, наукової і викладацької етики та деонтології при виконанні професійних обов'язків.
8. Здатність генерувати нові ідеї та визначати шляхи для їх реалізації у галузі освіти, науки та професійної діяльності, розширювати сферу власної компетентності, розробляти оптимальні стратегії своєї діяльності.
9. Здатність вирішувати проблеми у нових і нестандартних ситуаціях при проведенні наукових досліджень та здійсненні викладацької діяльності з урахуванням юридичної, соціальної і етичної відповідальності за прийняті рішення.
10. Здатність застосовувати професійні та особистісні якості для забезпечення конкурентоспроможності української освіти та науки у світовому освітньому та науковому просторі.
11. Здатність та прагнення до реалізації та оптимального використання свого творчого та наукового потенціалу в інтересах особистості, суспільства і держави.
12. Здатність збирати, опрацьовувати та критично використовувати у професійній діяльності нормативно правові акти України, доктринальні джерела та рекомендації належних правозастосовчих (законодавчих, судових, правоохоронних тощо) практик у галузі юридичної освіти та науки.

13. Здатність формулювати наукову проблему, робочі гіпотези досліджуваної проблеми, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.
14. Здатність організувати та проводити статистичну обробку результатів наукових досліджень
15. Здатність до аналізу обробки результатів наукових досліджень та їх оформлення у статтях, монографіях, інформаційних листах, наукових звітах тощо відповідно до сучасних вимог
16. Здатність ідентифікувати, вимірювати та оцінювати ризики, пов'язані з науково-дослідною та інноваційною діяльністю в сфері створення правових актів.
17. Здатність проводити аналіз, моделювання та прогнозування соціально-економічних процесів у правовому полі, визначати показники їх результативності з подальшим обґрунтуванням напрямків удосконалення відповідно до векторів розвитку суспільства в Україні, зокрема, спрямованих на економічне самопосилення держави та протистояння багатьом загрозам економічного суверенітету нашої країни.
18. Здатність до написання/складання навчальної та навчально-наукової літератури: підручників, навчальних посібників, методичних рекомендацій тощо з урахуванням змісту навчальних програм та сучасних вимог
19. Ведення діалогу й аргументування під час наукових і ділових дискусій, переговорів, судових дебатів, публічного виступу, лекцій для фахівців-юристів, а також представлення результатів наукової діяльності професійній спільноті та широкому загалу у вигляді доповідей на конференціях різного рівня, включаючи науково просвітницькі заходи з метою популяризації правової освіти та науки.
20. Здатність здійснювати аналіз змісту нормативно правових актів та їх експертизу.
21. Вміння формулювати та обґрунтовувати юридичні висновки, пропозиції, рекомендації.
22. Здатність розробляти, впроваджувати та застосовувати оптимальні підходи для організації та здійснення освітньої та наукової діяльності відповідно до сучасних світових тенденцій
23. Здатність здійснювати процес аналізу правової діяльності суб'єктів господарювання, аналітично виокремлювати та оцінювати правові проблеми цієї діяльності, визначати шляхи її оптимізації та напрямки здійснення управління якістю, з урахуванням сучасних наукових досягнень.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ) за формами навчання	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Концептуальні засади підготовки здобувачів ступеня вищої освіти доктора філософії	денна 6/0/6 заочна 6/0/6	Механізм підготовки здобувачів ступеня вищої освіти доктора філософії. Докторські студії та школи: поняття та відмінності від традиційної аспірантської підготовки. Засади організації і функціонування докторських програм у Європі. Стандартизація вищої освіти в умовах євроінтеграції. Досвід В.І. Меньяло щодо підготовки майбутніх докторів філософії до дослідницько-інноваційної діяльності.	Участь в обговоренні теми. Індивідуальні завдання. Завдання для самонавчання та самовдосконалення.
2.	Принципові засади організації підготовки доктора філософії	денна 4/0/4 заочна 4/0/4	Академічні принципи докторської підготовки в Європі. Академічна мобільність як спосіб інтернаціоналізації підготовки доктора філософії. Публікаційна активність у науковому середовищі. Академічна доброчесність у проведенні досліджень та висвітленні їх результатів.	Участь в обговоренні теми. Індивідуальні завдання. Завдання для самонавчання та самовдосконалення.
3.	Концепція PhD програми докторської підготовки	денна 4/0/4 заочна 4/0/4	Поняття та характеристика PhD програми докторської підготовки. Поняття докторського проекту (doctoral proposal). Докторські проекти як основна форма підсумкової атестації докторантів у PhD програмі.	Участь в обговоренні теми. Індивідуальні завдання. Завдання для самонавчання та самовдосконалення.
4.	Методологія проведення наукових досліджень у докторських студіях	денна 4/0/4 заочна 4/0/4	Види наукової діяльності в межах докторського проекту. Особливості наукової роботи здобувачів. Участь у міждисциплінарних PhD колоквиумах. Організація та проведення PhD конференцій. Академічна мобільність здобувачів як основа інтеграції у наукову спільноту та приєднання до світових наукових здобутків. Значення та основні засади презентації і візуалізації даних, відкриті презентації дослідницьких проєктів для юридичного середовища і діячів сектору державного управління, співпраця зі здо аспірантами інших	Участь в обговоренні теми. Індивідуальні завдання. Завдання для самонавчання та самовдосконалення.

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ) за формами навчання	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			університетів України, запровадження курсів з акцентом на розвиток soft (transferrable skills).	
5.	Підготовка докторського проєкту до захисту	денна 4/0/4 заочна 4/0/4	Процедура захисту докторського проєкту. Підготовка доповіді. Прилюдний захист проєкту. Мультимедійна презентація результатів дослідження. Відповіді на запитання членів спеціалізованої вченої ради. Відповіді на зауваження офіційних опонентів. Відповіді на зауваження у відгуках на автореферат. Оформлення документів для подання атестаційної справи.	Участь в обговоренні теми. Індивідуальні завдання. Завдання для самонавчання та самовдосконалення.

Рекомендована література

Нормативно-правові акти:

1. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки: Закон України від 11 липня 2001 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 48. Ст. 253.
2. Про наукову і науково-технічну експертизу: Закон України від 10 лютого 1995 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 9. Ст. 56.
3. Про науково-технічну інформацію: Закон України від 25 червня 1993 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 33. Ст. 345.
4. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26 листопада 2015 р. № 848-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 3. Ст. 25.
5. Про вищу освіту: Закон України від 01 липня 2014 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 37-38. Ст. 2004.
6. Деякі питання присудження (позбавлення) наукових ступенів: Постанова Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197. *Урядовий кур'єр*. 2021. № 225
7. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах): Постанова Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261. *Офіційний вісник України*. 2016. № 29. Ст. 1164.
8. Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність : Постанова Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 р. № 579. *Офіційний вісник України*. 2015. № 66. Ст. 2183.
9. Питання навчання студентів та стажування аспірантів, наукових і науково-педагогічних працівників у провідних вищих навчальних закладах та наукових установах за кордоном: Постанова Кабінету Міністрів України від 13 квітня 2011 р. *Офіційний вісник України*. 2011. № 28. Ст. 1195.
10. Про деякі питання визнання в Україні дипломів про присудження наукових ступенів: Постанова Кабінету Міністрів України від 22 липня 1999 р. // *Офіційний вісник України*. 1999. № 30. Стор.27.
11. Рекомендація Європейського Парламенту і Ради 2008/С 111/01 «Про встановлення Європейської кваліфікаційної структури для можливості отримати освіту протягом усього життя» від 23 квітня 2008 року Європейський Союз; Рекомендації, Опис, Принципи, Міжнародний документ від 23.04.2008 № 2008/С111/01.
12. Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44. *Офіційний веб-портал парламенту України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/44-2022-%D0%BF#Text>.

Література:

1. Методологія дисертаційного дослідження. Мовні особливості наукового стилю : навч. посіб. / упор. Чорний І.В., Перцева В.А., Голопич І.М.

Харків, ХНУВС, 2019. 272 с.

2. Конспект лекцій з курсу «Методика виконання дисертаційної роботи (PhD Thesis Prospectus)» для здобувачів наукового ступеня доктора філософії / Укл. І.Я. Омецінська. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 80 с.
3. Підготовка і захист дисертації на здобуття наукового ступеня у галузі технічних наук : Інформ.-довідк. посіб. / Автори-упорядники: д-р техн. наук, проф. В.С. Моркун, д-р техн. наук, проф. М.І. Ступнік, канд. техн. наук В.В. Тронь. Кривий Ріг, 2019. 110 с.
4. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / І.С. Добронравова, О.В. Руденко, Л.І. Сидоренко та ін. ; за ред. І.С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). Київ : ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с.
5. Гуторов О. І. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібник. Харк. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. Харків: ХНАУ, 2017. 272 с.
6. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / В.І. Зацерковний, І.В. Тішаєв, В.К. Демидов. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
7. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. / С.Е. Важинський, Т.І. Щербак. Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2016. 260 с.
8. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд / Укладачі: Добко Т., Золотарьова І., Калашнікова С., Ковтунець В., Курбатов С., Линьова І., Луговий В., Прохор І., Рашкевич Ю., Сікорська І., Таланова Ж., Фініков Т., Шаров С.; за заг. ред. С. Калашнікової та В. Лугового. Київ : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2015. 84 с.
9. Линьова І. О. Основні критерії забезпечення якості докторських програм у європейському науково-дослідницькому просторі: естонський досвід // *Педагогічний процес: теорія і практика*. К., 2015. Вип. 1-2 (46-47). С. 120-126.
10. Меняйло В.І. Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх докторів філософії до дослідницько-інноваційної діяльності: дис. ... доктора педаг. наук: 13.00.04. Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2020. 756 с.
11. Назаров І.В. Вища освіта та академічна доброчесність – проблеми поєднання. *Часопис Київського університету права*. 2020. №3. С. 408-412.
12. Кизим М.О., Хаустова В.Є., Решетняк О.І. Організаційно-економічний механізм інтеграції освіти, науки та бізнесу: модель сучасного університету. *Проблеми економіки*. 2021. №. 4 (50). С. 29-41.
13. Презентовано дорожню карту ІТ освіти до 2030 р 16 грудня 2021 року
URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/prezentovano-dorozhnyu-kartu-reformuvannya-it-osviti>.
14. Хаустова М.Г., Шаповалова О.В. Інтеграція науки України до Європейського дослідницького простору (ERA). Збірник наукових праць вип. 7: *Актуальні питання розбудови науково-дослідницької інфраструктури*: за матеріалами інтернет-конференції (м. Харків, 28

лютого 2022 року). За ред. С.В. Глібка. Харків: НДІ ПЗІР НАПрН України, 2022. Електронне наукове видання. URL: https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2022/11/haustova_sharovalova_tezi.pdf.

15. Шаповалова О.В. Освітньо-наукова програма як інструмент реалізації інтеграційних процесів у дослідницькому просторі. *Міжнародна науково-практична конференція «Взаємодія норм міжнародного і національного права крізь призму процесів глобалізації та інтеграції»*: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції викладачів, співробітників закладів вищої освіти і наукових організацій, магістрантів, аспірантів, докторантів, представників громадських організацій, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, підприємств та інших установ (09 листопада 2022 р.) Київ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2022. С. 206-208.
16. Внукова Н.М., Пивоваров В.М. Особливості інтеграції світових освітніх екосистем 4.0 у економіко-правовий простір Індустрії 4.0. *Особливості інтеграції країн в світовий економічний та політико-правовий простір*: Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції, 18 листопада 2022 р. / За заг. ред. д.е.н., проф. О.В Булатової. Київ: МДУ, 2022. С. 9-12.

Інформаційні ресурси:

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України: <http://www.rada.gov.ua>.
2. Офіційний веб-сайт Науково-дослідного інституту приватного права та підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака Національної академії правових наук України: ndippp.gov.ua.
3. Наукова бібліотека СНУ ім. В. Даля: <http://filelibsnu.at.ua>.
4. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка: <http://www.library.univ.kiev.ua>.
5. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія»: <http://www.library.ukma.edu.ua>.
6. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
7. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого: <http://www.nplu.org>.
8. Pravo.biz.ua Юридична бібліотека: <http://pravo.biz.ua/content>.
9. Електронна бібліотека: <http://www.info-library.com.ua/>.
10. Офіційний сайт наукового збірника «Актуальні проблеми права: теорія і практика»: <http://app.snu.edu.ua/index.php/actual-law/about>.
11. Офіційний сайт загальноукраїнського науково-практичного господарсько-правового журналу «Підприємництво, господарство і право»: <http://pgr-journal.kiev.ua/index.php/arkhiv>.
12. Офіційний сайт електронного наукового видання «Право та інноваційне суспільство»: <http://apir.org.ua/#>.
13. Бібліотека Інституту Поглиблених Правничих Студій. Велика Британія: <http://ials.sas.ac.uk/library/eservice/elibrary.htm>.
14. Національна бібліотека Франції: <http://www.bnf.fr/>.
15. Національна бібліотека Німеччини:

http://www.dnb.de/DE/Home/home_node.html.

16. Центр політико-правових реформ: <https://pravo.org.ua>.
17. Центр демократії та верховенства права: <https://cedem.org.ua>
18. Центр економіко-правових досліджень: <https://el-research.center>.
19. Центр правових та політичних досліджень «СІМ»: <http://centre7.org.ua/tsentr-sim/>.
20. ЮРЛІГА: Правове інформаційне поле для бізнесу і юристів України: <https://jurliga.ligazakon.net>.

Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Розробка докторського проекту» (для здобувачів третього (докторського) рівня вищої освіти денної та заочної (дистанційної) форм навчання спеціальності 081 «Право»). Уклад.: О.В. Шаповалова. Сєверодонецьк: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2022.
2. Методичні рекомендації до самостійної роботи з дисципліни «Розробка докторського проекту» (для здобувачів третього (докторського) рівня вищої освіти денної та заочної (дистанційної) форм навчання спеціальності 081 «Право»). Уклад.: О.В. Шаповалова. Сєверодонецьк: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2022.
3. Конспект лекцій з дисципліни «Розробка докторського проекту» (для здобувачів третього (докторського) рівня вищої освіти денної та заочної (дистанційної) форм навчання спеціальності 081 «Право»). Частина I. (Електронне видання). Уклад.: О.В. Шаповалова. Київ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2023. 83 с.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання аспірант може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні теми	25
Індивідуальні завдання	25
Екзамен	50
Разом	100

Шкала оцінювання аспірантів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS
90-100	A
82-89	B
74-81	C
64-73	D
60-63	E
35-59	FX
0-34	F

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Аспірант може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу аспіранту можуть бути перезараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Під час виконання завдань аспірант має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Поведінка в аудиторії:

На заняття аспіранти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять аспіранти:

- не вживають їжу та жувальну гумку;
- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
- не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань аспіранти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.